

PÅFYLL

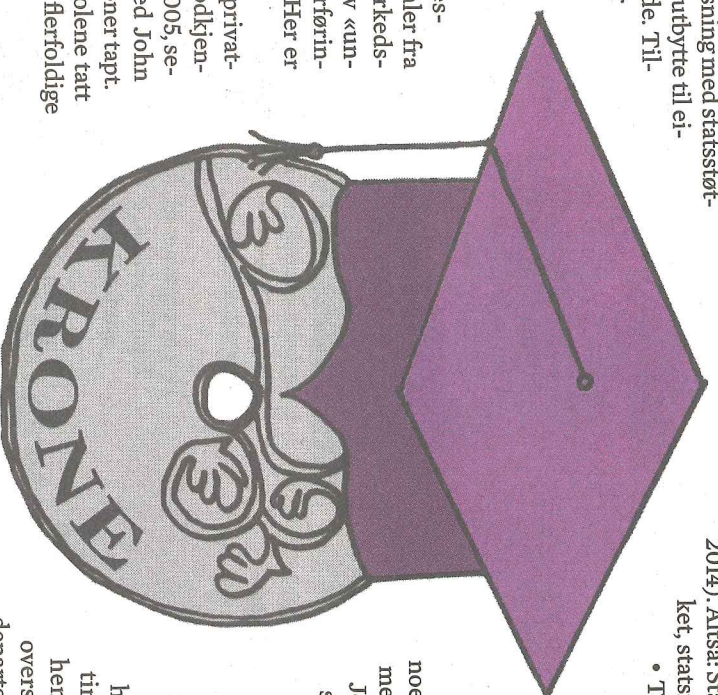
KOMMENTAR

Send skoleskandalen til Økokrim, skriver Gudmund Hernes.

Nyhetens viktigste kjennetegn er at den kan gjenkjennes: Formen er lik, forkledningen skifter. Sist helg avslørte Dagens Næringsliv tidens skoleskandale. Hovedaktørene er brødrene Peder og Nicolai Løvenskiold – prominente medlemmer av den norske noblessen – som har melket staten for et hundretall millioner ved drift av «privatskolene». Løvenskiold-skandalen er nyhet – og et nummer i en rekke.

De som driver undervisning med statsstøtte, kan ikke gi økonomisk utbytte til eieren eller dens nærstående. Tilskudd skal komme elever og studenter til gode. Men utbytteforbudet er omgått og staten lurt ved at skoler kjøper «konsulenttjenester» fra seg selv, leier lokaler fra sine eiere langt over markedspris, ved manvrering av «underskudd», eiendomsoverføringer og finansakrobatikk. Her er mange skoleeksempler!

For eksempel ble alle privatskolene Kristin Clemet godkjente etter valgvederlaget i 2005, senere knepet i svindel. Ved John Bauer-skolene gikk millioner tapt. I 2013 ble Akademiet-skolene tatt og pålagt å tilbakebetale flerfoldige millioner.

ILLUSTRASJON: ISABEL SHESTOPAL

Løvenskiold-skandalen er en større bragd. Som DN skriver: «Brødrene Peder og Nicolai Løvenskiold har hentet ut over 100 millioner kroner fra sine statsstøttede privatskolene, tross strenge regler og forbud mot utbytte. Omsetningen er i ferd med å passere én milliard – nesten alt fra statsstøtte og skolepenger.» De har hver tatt ut 44 millioner i utbytte. De støtter Høyre, Civita og Miner-va økonomisk.

Det står om mer enn penger: Studenter er lurt til studier som ikke var godkjent. De mistet studielån, tapte penger og fikk tidsvis mangelfull, svikfull og kaotisk «undervisning». Skuespillerstudenter som på et tidspunkt alle sluttet og ville ha pengene tilbake, møtte veggen. Noe fikk de til slutt, men ble truet til taushet med en klausul: «Brudd kan medføre erstatningsplikt».

Høsten 2013 etterlyste Riksrevisjonen hva Kunnskapsdepartementet (KD) hadde gjort for å sikre at statens penger ble brukt på studentene: Løvenskioldenes selskap ABN hadde mottatt 123 millioner i statsstøtte. I september 2013 svarte KD at det ville iverksette en særskilt oppfølging. Riksrevisjonen fulgte på fordi KD ikke hadde stilt krav om rapportering om affærer med nærstående. KD svarte at de jobbet med saken.

Da var Torbjørn Røe Isaksen blitt minister, med ansvar for tilsyn og kontroll. Som DN skriver: «Hva skjedde så med den 'særskilte oppfølgingen' av ABN som KD lovet Riksrevisjonen etter at Isaksen tok over? Svaret er: ingenting. Departementet mente det ikke var nødvendig [...] Dermed ble saken ble liggende i ett og et halvt år.»

mentet mente det ikke var nødvendig [...] Dermed ble saken ble liggende i ett og et halvt år.»

Den reiser flere problemer.

• Statsråd Isaksen har vært regjeringens «poster boy» for privatskolene. Ikke bare kjenner han de tidligere svindelsakene. Han ble advart mot nye, for eksempel av professor Terje Hansen ved NHH (og av meg her i spalten i januar 2014). Altså: Staten er svindlet, studenter er sveket, statsråden har sovet.

• To henvendelser fra Riksrevisjonen er ikke fulgt opp. Millioner er i spill. Bør ikke Stortinget på banen?

• Statsråden dekker seg bak embetsveket. Til DN sier han: «Det har ikke på noe tidspunkt vært noen politisk overstyring i departementets behandling av denne saken. Jeg har som statsråd ansvar for alt som skjer i departementet, men [...] rutinen er at oppfølgingen av private høyskoler ikke går innom politisk ledelse. Departementet har altså fulgt sine vanlige rutiner i sin kontrollvirksomhet.»

Mener statsråden at han ikke har ansvar for departementets rutiner? Selv etter Riksrevisjonens henvendelser? Problemet er ikke overstyring. Det er understyring: når departementet har fulgt sine rutiner, har statsråden ikke fulgt med.

• Kontrollvirksomheten har vært ute av kontroll. Og departementet har neppe kompetanse til å ettergå finansakrobatikk. Mer enn det: Utdanningsdirektoratet etterforsket Akademi-skolene, på millioner som skulde tilbakebetales, nedjusterte dem etter klage – som så ble anket til KD. Det er uboldbar rettspraksis at en etat både skal etterforske, dømme og behandle anker. Hvorfor skal de som begår lovbrudd i utdanningssektoren slippe vanlig rettergang?

• Siden det her kan være tale også om intern svikt, bør saken oversendes Økokrim – den ledende etat for etterforskning og påtale av økonomisk kriminalitet.

Torbjørn Røe Isaksen kjenner de tidligere svindelsakene, og ble advart mot nye.

Problemet er ikke at statsråden ikke visste. Problemet er at han ikke lærte. Han kjente de andre sakene. Han ble advart. Han overså brev fra Riksrevisjonen.

Men Stortinget kan se til at vi får vite hva som svikket og hvem som skal holdes politisk ansvarlig. Økokrim kan klare gjøre hvem som kan stilles økonomisk ansvarlig.

GUDMUND HERNES

Gudmund Hernes, Torbjørn Røe Isaksen og Grete Brochmann skriver hver tredje uke på baksiden. pgfyll@morgenbladet.no

Morgenbladet

FOR 70 ÅR SIDEN

8., 10., 13. OG 15. NOVEMBER 1945

FINNMARKINGENE KAN IKKE BO I TEKNINGER!

Hvor vi går møter vi ruiner og nød. Det er vel og bra og nok med planer og ingeniører og arkitekter som utarbeider tegninger, men man kan ikke bo i en tegning i Finnmark! Dette nødtrop kom fra representanten M i k o l a

DAVID MONRAD JOHANSEN FIKK 5 I ÅRS TVANGSARBEID.

Ved straffetiltalningen tok retten i skjevende retning å tilfalte som en av landets fremste musikere hadde ytet NS store tjenester ved å melde seg inn og forhenlige frontlinjetjenesten på tysk side. Hans interesse for musikklivet kunne ikke unnskylde forfølgelsene mot fedrelandet.

BAR EN PAPPESKE.

Norske Eskefabrikkers Landsforening hadde i går ettermiddag premiere på industrifilmen «Bare en pappeske» i Victoria Kino. Filmen, som varer en times tid, begynner med tømmerblikningen.

MENTALUNDERSØKELSE AV HAMSUN.

Etter at Knut Hamsun ble lagt inn på Psykiatrisk klinikk til foreløbig undersøkelse har statsadvokaten anmodet Sand forhørsvett om å oppnevne professor Langfeldt og dr. med. Ødegård som sakkyndige ved judisiell mentalobservasjon av siktede.

NORGE TILSLUTTES F.N.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

LES NESTE UKE

AKTUELT → Norske tilstander i Finland. **IDEER** → Å nei! ikke enda et innlegg i Torgersen-saken. **KULTUR** → Schubert på danseføtter. **BØKER** → Den store utvandrerromanen.

KUNDESERVICE: 23 33 91 80 SENTALBORDET: 21 00 63 00 ANNONSE: 920 40 224 ABONNEMENT: 23 33 91 80
TIPS? INNSPILL? RESPONS? SEND E-POST: aktuelt@morgenbladet.no | kultur@morgenbladet.no | bok@morgenbladet.no

RETURADRESSE
Postboks 265 Økern, 0510 Oslo